

Collegial= Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 37. Den 15 September 1798.

Offentlig Foranstaltning.

Under 27 Nov. 1795 blev af Hs. Majestæt nedsat en Kommission, angaaende Tilveiebringelsen af de fornødne Fonds til Erstatning for dem, som til Gadernes Udvidelse her i Staden maatte miste af deres Grunde, samt til Omkostningernes Bestridelse ved det nye Brandvæsens første Indretning. Da saadant troedes for en Deel at kunne skee ved Forøgelse af Stadens offentlige Indtægter, eller Besparelser i dens Udgifter, samt mulige Forandringer i de Kilder, hvorfra Indtægterne drages, saa foreslog Kommissionen blandt andet, med Hensyn derpaa, at de hidtil ved Kjøbenhavns Porte erlagte Passage-Penge maatte forandres til Wei- og Bro-Penge, samt erlægges i Overeensstemmelse med Forordningen af 15 Febr. 1786, imod at garantere Renovations-Raffen den af Passage-Pengene hidtil hafte aarlige Indtægt

tægt af 6000 Rdlr.; da den Sum, som derover indkom, efter Fradrag af Bestyrelsernes Omkostninger, samt hvad der muligt maatte udfordres til Pensioner for de afgaaende Portbetjente, maatte henlægges til Afbetalingens-Fonden. Dette tilligemed Kommissionens øvrige Forslag blev af Hs. Majestæt, ved Resolution af 11 Marts 1796, approberet. Fra den, under 20 April næstefter, befalede Kommission for de Fonds, der ere henlagte til Betalingen for de til Gadernes Udvidelse afkjøbte Grunde, blev siden indsendt nærmere Forslag til de fornødne Bestemmelser for de nye Wei- og Bro-Penges Oppebørsel i Analogi med foransførte Forordn. af 15 Febr. 1786 og de af Rentekammeret, ved Bompengenes Bortforpagtning, senere fastsatte Regler, hvorpaa Hs. Majestæt, efterat Magistratens og de 32 Mands Betænkning derover var bleven indhentet, under 28 April 1797, resolverede, at Udsærelsen af Resolutionen af 11 Marts 1796 indtil videre skulde udsættes, men Magistraten imidlertid foranstalte, at Fodgjængerne for Fremtiden befriedes for at betale de ved Portene tilførn erlagte Bompeng; hvorimod bemældte Magistrat skulde paasee, at, ved den beste mulige Oppebørselsmaaade af disse Bompeng, for Fremtiden det Tab igjen maatte indvindes, som ved Befrielsen for denne Afgift af Folk til Fods kunde ventes, og i sin Tid foranstalte, at de som da paa Embedsvegne vare fritagne for Bompeng, naar de afgit fra disse Bestillinger, saavel

vel selv, som deres Eftermænd i disse Embeder, bleve
 satte paa lige Fod med andre. Det er bekjendt, at Ma-
 gistraten derpaa, for at forebygge urigtige Angivelser ved
 Passagen og andre Uordener, som derved kunde foran-
 lediges, fandt det fornødent, at de, som til fri Passa-
 ge vare berettigede, derfra bleve forsynede med et Tegn,
 hvilket de skulde forevise Betjenten, saafremt de vilde
 nyde Got af saadan Frihed. Ligeledes blev denne Ind-
 retning, paa samme Magistrats Begjering, af det dan-
 ske Cancellie igjennem Departementet for de udenlandske
 Sager, bekjendtgjort for de fremmede Ministre og andre
 til det diplomatiske Korps henhørende Personer. I An-
 ledning deraf er fra fornavnte udenlandske Departement,
 til det danske Cancellie indløben en Skrivelse af 7 Jult
 sidstleden, hvori Departementet yttre det Ønske, at den
 ovenmældte Fritagelse for Portpenges Betaling maatte
 gjøres almindelig og vedvarende for Gesandtskaberne,
 samt de dertil hørende Sekretærer og Aumoniers, da
 Indskrænkninger for disse ei uden megen Vanskelighed,
 og ikke uden at give Anledning til Klager og Misfor-
 nøielse, kunde finde Sted, og Objektet desuden ei kun-
 de være af synderlig Betydning. Efter derover at have
 indhentet Magistratens Betænkning, har Cancelliet ind-
 stillet denne Sag til Hs. Majestæt, som derpaa, under
 15 f. M., har bifaldet ovenmældte Fritagelse for Port-
 penges Betaling for de fremmede Gesandtere o. s. v.
 Hvilken Resolution fra Cancelliet er bleven bekjendt-
 gjort,

gjort ved Skrivelse til det udenlandske Departement og
Kjøbenhavns Magistrat.

Fovgivninger.

Undder 24 f. M. er igjennem det kongl. Admiraltets- og Kommissariats-Kollegium udsærdiget en Plakat, angaaende en Sø-Tøndes Henlægning ved Grunden Tolken i Grønsund. Dens væsentlige Indhold er følgende: Da det, især med haard Kuling af sydsørlige Vinde, er vanskeligt for Botserne fra Grønsund at komme betids til Skibene uden for Grunden, Tolken kaldet, er en Søtønde henlagt paa den sydvestlige Kant af bemældte Grund, for at de Søfarende, ved dens Veiledning, des sikkrere kunne gaane den udkommende Lots i Møde, eller søge Ankerpladsen ved Abelvig. Tønden ligger omtrent 3 til 4 Kabellængder i O. til N. fra Hestehoved-Hukken paa Følster, paa 10 til 11 Fod Vand. Skjøndt Grunden Østen og Norden har en Bugt ind, paa 12 til 15 Fods Dybde, bør Fartøierne dog ei gaane Norden om Tønden, da der siden ere Revler og Grunde, som de ei kunne komme over. Paa 1 til 2 Kabellængder S. S. O. fra Tønden er der 11 til 12 Fods Dybde reen Sandgrund, som dybner jævnt ud efter meer og meer. Naar man har bragt Tønden Norden og Østen fra sig, kan Fartøiet styres ind til Abelvig med N. N. V. Kurs, og have 12 til 15 Fod Vand lige til Ankerpladsen sammensteds. Man kan gaane Følsterland fra Heste-

Hestehoved-Hulken ind efter, paa 1 til $\frac{1}{2}$ Kabellængde nær, og begge Sider, saavel Landet som Grunden, løbes af paa 11 til 12 Fod Band. Tønden optages aarligt ved Mortensdags-Tider, og udlægges om Foraaret, saasnart Isten med Sikkerhed tillader det. Til denne Tøndes Bedligeholdelse skulle alle Fartøier eller Skibe, som passere Grønsund, hvergang erlægge 2 Sk. Dansk i Tøndepenge, som indkræves af Lotsen. De Skibe, som søge Ankerplads ved Abelvig, uden at betjene sig af Lots, skulle hvergang erlægge 24 Sk. D. i Tøndepenge; men lader et saadant Skib sig lotse videre igjennem Grønsund, gotgjøres de eengang betalte 24 Sk. i de for Gjennemlotsningen, efter Anordning af 19 Juni 1782, erlæggende Lotspenge.

Ved Forordningen for Hertugdømmerne af 22 April 1772, § 5., er det bestemt, at, naar nogen med Overighedens Vidnesbyrd gotgjør, at have vilst sig virksom, ved et tilsyneladende druknet Menneskes Redning, og at have ved sin Hjælp reddet dets Liv, maa han, af den kongl. Kasse, tilstaaes en Præmie af fem danske Dukater, eller, om han hellere ønsker det, en Medallie af lige Værdi, til Belønning; ligesom og Politis-Plakaten for Kjøbenhavn, af 9 Marts 1796, fastsætter, at de Udgifter, som maatte medgaae til Medikamenter, til de Druknedes Transport til Hospitalet, eller i andre Maader, skulle for det første udredes af Politikassen, og

Til-

Tildragelsen indberettes til Cancelliet. Disse Bestemmelser har det behaget Hs. Majestæt, ved Resolution af 29 f. M., at udvide til alle hans Riger og Lande: hvilken kongelige Resolution derpaa, ved en igjennem det danske Cancellie udfærdiget Plakat, af 14de sidstleden, er bleven bekjendtgjort til Alles Efterretning og Efterlevelse.

Forordningen af 11 Aug. 1797 angaaende Stifsoverretternes Indretning i Norge har i dens 265 bestemt, at, da det i Misgjernings-Sager ikke er nødvendigt, at den Anklagede fremstilles til et nyt Forhør for Overretten, naar Sagen er ved Hjemtinget vedberliggen undersøgt og oplyst, og, da det ofte kunde medtage lang Tid og store Omkostninger, at føre den Paagjældende, under Vagt, fra sin Arrest til Overretten; saa skal Overretten, naar denne skal finde, at yderligere Forklaring af den Tilstalte maatte behøves, sende Underdommerende Spørgsmaale, som i denne Henseende ansees fornødne, og befale ham, ved et Forhør, at imodtage den Anklagedes nærmere Svar derpaa; men i Fald den arresterede Person er paa det Sted, hvor Overretten holdes, eller i Nærheden af samme, skal han stilles personligen for benævnte Ret; hvorimod Sagen, naar den befindes tilstrækkeligen oplyst ved Hjemtinget, paadømmes af Overretten, uden videre Examination over den Anklagede.

Ved Resolution af 5 d. M. har Hs. Majestæt befaleet, at ovenansførte Lovbestemmelse ogsaa skal udvides til Landstingene i Danmark og der tjene til Regel, hvilket ved en Plakat, som under Gaars Dato igjennem Cancelliet er udsærdiget, vil blive bekjendtgjort til enhver Vedkommendes Efterretning.

Blandede Efterretninger.

Ved Rescript af 6 October f. A. er det blandt andet tilladt, at Skoleholderne under Thyrsted, Schjorringe og Veyleby Sognekalb, paa Grevskabet Christiansøde, maae fritages for, herefter at svare Tiende til Sognepræsten af deres Jorder, samt at den Tiende som de skulde svare til Grevskabets Besidder, Statsminister Grev Christian Reventlov, maa, efter det af ham gjorte Tilbud, herefter ligeledes bortfalde.

Å Anledning af at Sognepræsten for Landet og Ryde Menigheder, til hvem tvende andre Skoleholdere (nemlig Skoleholderne i Rybølle og Opager) yde Tiende, ved Døden var afgaaet, har bemældte Grev Reventlov i en Skrivelse til Cancelliet yttret det Ønske, at disse Skoleholdere ogsaa maatte befries for at svare Præstetiende.

Da nu saavel samtlige Præster i Laalands søndre Herred have, paa Cancelliets Circular af 17 Februar d. A., om Skoleholdernes Fritagelse i Almindelighed for at svare Tiende af de Jorder, som istedet for Græ-

ning

ning ere. Skolerne tillagte, alle erklæret sig villige til ganske at eftergive samme, som Stiftamtmanden og Biskoppen i samme Anledning melde, at samtlige Præster i Fyens og Laalands Stifter næsten eenstemmigen have erklæret sig rede til at eftergive Tienden af Skoleholderjordene, saa tog bemældte Collegium ikke i Betænkning at forestille Hs. Majestæt denne Grevens Ansøgning, hvorpaa det ved Reskript til Biskoppen over Fyens Stift af 7 d. M. er bevilget, at bemældte Skoleholdere i Nybølle og Opager, under Landet og Ryde Sognefald, maae herefter være fritagne for at svare Tiende til Sognepræsten, af de dem tillagte Jorder.

I Anledning af en fra Skolemester Johan Nr. Grape, i det svenske Kirkesogn Enontekis i Lapmarken, indkommen Ansøgning, hvori han, paa en svensk Laps, navnlig Ole Andersen Nuttes, Begne, besværer sig over, at Proprietær Ulrich Wasmuth tilligemed en Aveen ved Navn Henrich Kass, paa Skibbottens Marked udi Lyngen, i Aaret 1796 voldeliggen har fraranet Ole Andersen Nutte en Kjerrikt eller Akia med sei Fiff; har Cancelliet under 8 Septbr. tilskrevet Amtmanden over Finmarken, at begge de Paagjældende, Proprietær Wasmuth og Henrich Kass, bør, for deres paaflagde Udsærd imod en fremmed Magts Undersaat, justitiasliliter tiltales og dømmes.

Efter Befaling anmodede, det danske Cancellie, under 5 Marts 1796, det kongl. kirurgiske Akademi om at meddele dets udførlige Betænkning angaaende de Foranstaltninger, som kunde være nødvendige at gøre, for, om muligt, at rædde de Mennesker, der ved ulykkelige Tilfælde falde i Vandet, samt et Forslag til de foreløbige Indretninger, som hertil strax kunde iværksættes. Dette Forslag blev strax efter indsendt og foranledigede den ved Plakat af 9 Marts s. A. fra Politikammeret be- kjendtgjorte Befaling. Under 14 Okt. næstefter indsendte Akademiet sin udførlige Betænkning, hvori yt- tredes, at de her til den Tid varende Indretninger syntes at være særdeles ufuldkomne i Sammenligning med dem, som findes paa andre Steder, men at Banskeligheden, ved at udføre en saa almeennyttig Anstalt her i Staden, be- stod i, at tilvejebringe de fornødne Penge til Indretning- gen selv og dens Vedligeholdelse. Følgende Punkter formeente Akademiet imidlertid at burde komme i Be- tragtning: 1) at Præmier udsattes for dem, som viiste sig virksomme i hastigen at komme ulykkeligt Drukne- de til Hjælp, og for dem, som bringe en Druknet, hos hvem intet Livstegn var, til Live; 2) at der maatte forskaffes de Hjælpemidler til hastig Brug, hvorved Druk- nede, uden betydelig Fare for de Hjæpende, kunne dra- ges ud af Vandet; saasom Baade, Stiger, Jangetæ- nger m. m.; hvilke Midler burde findes ved Toldboden; ved

ved Hovedet af Nyhavn, bag Børsen, ved Langebro og flere Steder; 3) at der, især ved Langebro og Veb-
lingesøen, maatte indrettes Bærelser, hvor ei alene Seng,
Bord, Dækkener, Børster og varmt Vand kunde fin-
des eller hastigen foranstaltet, men ogsaa den hele kirur-
giske Apparat og en Elektriseer-Maskine, alt indelukket
i en Kasse, med forseglet Nøgle, som et uden i fornød-
ne Tilfælde maatte aabnes. Ligesom og Institutet maatte
bestyres af kyndige Mænd, der ei alene paaaae Øko-
nomien, men ogsaa den rigtige Anvendelse af Midlerne.
Søvrigt anmærkede Akademiet, at et Selskab af Bor-
gere havde, paa den Tid, begyndt at sammentræde og
virke til Druknedes Frelse, hvorved en Deel af de ikke
ubetydelige Omkostninger formeentligen kunde frembrin-
ges. Kort efter at Cancelliet havde indladt sig i Brev-
verling med Direktionen for Fonden ad usus publicos,
for at forhøre, om der ei af bemældte Fond kunde er-
holdes noget til de af Akademiet foreslagne Indretnin-
ger og sammes Vedligeholdelse, indkom til Cancelliet en
Ansøgning fra en Deel af Medlemmerne i fornævnte
Selskab, hvori foredroges, at Selskabet, hvis Tilvæ-
relse var bleven foranlediget ved et Skrift, under Titel:
Om Rednings-Anstalter for Drukuede, i en Tid
af mindre end to Maaneder havde samlet en Kapital af
henimod 1000 Rdlr., og bestod da af 162 Medlem-
mer, hvoriblandt vare 28 Læger; det havde derfor stør-
ste

ste Haab om at kunne afhjælpe de Mangler, der indtil den Tid havde fundet Sted i Henseende til denne Deel af den medicinske Politi, saafremt Hs. Majestæt vilde yde Selskabet den nødvendige Bistand. Supplikanterne indsendte tillige et Exemplar af den udstædte Indbydelses-Plan, der angiver de Punkter, som ere de vigtigste, og paa hvis Tilveiebringelse Selskabet agtede at anvende al Kraft. Den første og anden af disse Punkter, nemlig: Anskaffelsen, til offentlig Brug, af de fornødne Redskaber, hvorved druknede Mennesker let, sikkert og i en Hast, kunne tages op af Vandet, saa og af et nødvendigt Antal af Redningskasser, hvori Lægen kan forefinde alle de Midler og Instrumenter, hvilke Erfaring har lært at være tjenlige til Druknedes Oplivning, mældte de at ville udkræve omtrent den da samlede Kapital, og at der allerede var sørget for, at faae et Sæt af de i Hamborg brugelige Rednings-Redskaber hidsendte, efter hvilke de strax vilde lade de øvrige forfærdige af Landets egne Konstnere, samt, at den tredje Punkt, ved passende Belønninger at opmuntre alle og enhver til godvilligen at komme druknede Medborgere til Hjælp, vilde udfordre Renterne af nogle 1000 Rdlr., hvilke de haabede med Tiden at faae samlede, naar først Anstaltens Nytte, ved heldige Rednings-Forsøg, var lagt for Dagen: dog ønskede Selskabet, at en lige Præmie, som den, der, ved Forordningen af 22 April 1772, er udlovet

for

for Hertugdømmerne, ogsaa maatte vorde udsat for Kjøbenhavn, foruden den i Plakaten af 9 Marts 1796 lovede Gøtgjørelse af de anvendte Omkostninger. End videre ansøgte de, at en understøttende Sum af Fonden ad usus publicos maatte vorde Selskabet tilstaaet, enten eengang for alle, eller og dens aarlige Renter. Efter at ogsaa denne Begjering, under 3 Decbr. 1796, forsaavidt Understøttelse af foransførte Fond angik, var bleven tilstillet sammes Direktion, med Anmodning derom at meddele dens Tanker, og Finants-Kollegiet, da fornævnte Direktion til samme havde mældt, at Fondens Formue-Tilstand ei tillod den at bidrage noget til denne Gjenstand, desangaaende havde indsendt sit Forslag, forestilte Cancelliet denne Sag for Hs. Majestæt, som derpaa, under 29 f. M., iblant andet har resolveret saaledes:

”Vi ville herved forunde Selskabet for druknede Menneskers Redning, een Gang for alle, en Gave af 500 Rdlr. af Vor Kasse, paa det at samme med desto bedre Drift kan iværksætte sit vigtige Formaal.”

Hvilken Resolution, fra det danske Cancellie, er bleven tilmeldt saavel Direktionen for Selskabet til druknede Menneskers Redning, som Finants Collegiet. Det øvrige, som indeholdes i Hs. Majestæts Resolution paa denne Forestilling, findes under Artiklen Lovgivning.

Ved Bevilling, af Gaars Dato, er det tilladt J. Pissie, der har anlagt et Pottemageri paa Frederiksværk, uden mindste Hinder at sælge det der forfærdigede Pottemager-Arbejde overalt paa Markederne, hvor det finder Affætning.

Ligesom det, under 13 Juli d. A., blev bevilget, at det til den 24 August fastsatte Marked i store Hedinge for dette Aar maatte udsættes til den 27 Sept. (hvilket Læserne af denne Tidendes No. 30 have erfaret), saaledes er det ogsaa ved Reskript til Stiftamtmanden over Sjællands Stift, af Gaars Dato, fastsat at bemældte Marked ligeledes for de efterfølgende Aar maa holdes den 27 September, istedet for den 24 August.

J Følge et, under 8 August d. A., af forrige Justeermester her i Staden, Niels Christian Elskjær, og hans Hustru, Inger Magrethe Elskjær, begge nu boende i Præstøe, oprettet Testamente, er, foruden de i Aaret 1795 til Frue Sogns Fattiges Arbeids-Anstalt udbetalte 1000 Rdlr., end videre til offentlig Brug legeret 1000 Rdlr., der efter deres Død skulle udbetales til Magistraten i Horsens, for paa følgende Maade at anvendes. Renten af de 500 Rdlr. skal stedse bruges til at fremholde et værdigt og fattigt Drengsbarn af Horsens.

fens-By, fra hans første Skoletid indtil hans Konfirmation. Hvad deraf maatte overskyde, anvendes til Klæder for ham. For Renten af de andre 500 Rdlr. skal kjøbes Ulden- og Pinned-Klæder, som skulle, imod Jule-Høitid, uddeles ligeligen til 5 gamle, værdige og trængende Mennesker af samme By. Dette Testamente er under 14 sidstleden gratis konfirmeret.

I Anledning af en, fra Departementet for de udenlandske Sager, til det danske Cancellie indløben Skrivelse, hvori mældes, at den Engelske Konsul i Helsingør, i et Brev til den herværende engelske Gesandt, meget har beklaget sig over Fornærmelser, som af Stedets Færgemænd skulle være tilføiede engelske Officerer og Matroser, har Cancelliet tilskrevet saavel Stiftamtmanden over Sjælands Stift, med Anmodning, paa det nøieste at lade denne Sag undersøge, som den angaaende Færgelauget i Helsingør nedsatte bestandige Kommission, at den uopholdeligen vilde indkomme med Forslag om de Midler, der kunde blive tilstrækkelige til at overholde Orden paa Skibsbroen.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Solberg og Sundby Sognefald under Aalborg Stift, 235 Rdlr.

Desfor

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 12 Septem^r er Cand. Theol. J. Stochholm udnævnt til Sognepræst for Døllerup, Finderup og Ravnstrup Menigheder i Viborg Stift; residerende Capellan til Byenæsset i Trondhjem's Stift, A. Høyem, til Sognepræst for Ågersøens Menighed i samme Stift, og i hans Sted Personel. Capellan S. L. Wessel; den residerende Capellan til Meelhuus, F. C. Steenbuch, ligesledes til Sognepræst for Volsø, Mølde og Kleve Menigheder i Trondhjem's Stift, og i hans Sted Cand. Theol. P. S. Nissen.

Under det tydske Cancellie: Den 7 Septbr. er Cand. Theol. G. E. Friderici konfirmeret til Dekanus i Rating, i Landskabet Eiderstedt.

Under Departementet for de udenlandske Sager: Den 7 Septbr. er Cand. Juris C. F. Eid udnævnt til Rancellist ved Departementet for de udenlandske Sager.

Under Generalitetet: Den 7 Septbr. ere Premier-Majorerne v. Dorrien af det holsteenske Rytter Regiment og Grev v. Reventlow af Husar-Regimentet forundt Oberst-Lieutenants Karakter og Anciennete fra 14 Januar 1791, og den sidste tillige ansat à la suite ved Regimentet uden Gage; i hans Sted er Major v. Gade udnævnt til Premier-Major, og Second-Ritmesteren i det syenske Regiment lette Dragoner, General.

neral-Adjutant v. Ranzow, til virkelig Ritmester og
 Chef for v. Gades hastes Eskadron i Husar-Regimentet;
 Sænderik v. Techt er beffikket til Sec. Lieut. ved Norske
 Liv-Regiment i asbøde v. Pulkes Sted, og Prem. Lieut.
 à la suite v. Høegh Guldberg til virkelig Prem. Lieut. i
 det første jydsk Infanterie-Regiment; Second-Lieute-
 nanterne v. Storm af første og v. Eisentraut af tredje
 jydsk Infanterie-Regiment have erholdt Premier-Lieu-
 tenans, og Sænderikkerne v. Langemarch og v. Kleist af
 sjællandske Jægerkorps Sec. Lieutenants Karakter; Se-
 cond-Lieutenant v. Wærnholdt er afskediget fra det vester-
 lehnste Infanterie-Regiment.

Under Admiralitetet: Den 7 September er
 Adjutanten ved Søkadet-Korpset, A. Schifter, og Ka-
 det-Under-Officererne, C. Grove samt J. E. A. Wieler
 udnævnte til Second-Lieutenanter med Gage.

Kettelser.

No. 36. Pag. 572. Lin. 15: Låbbers, læs Lübbers
 — — 574. — 25 Nyborg — Nystad

Af denne Tidende udgives egentligen eet Nummer,
 der forsendes med de ridende Postler til Norge, de
 danske Provindser og Hertugdømmene.